

Eveliina Olsson

Paul Osipowin vahvat värit ja harkitut muodot

Taiteiden tiedekunnassa tammikuun puoliväliin saakka työskentelevä *Paul Osipow* on viihtynyt Rovaniemellä hyvin, mutta harmittelee, ettei vielä ole nähnyt reventulia. Osipow tunnetaan selkeämuotoisista ei-esitävistä maalauksista, joita luonnehditaan usein henkiviksi, pohdiskeleviksi, jopa mystisiksi. Taiteilija itse pyrkii välttämään omien töidensä analysointia ja kieltäytyy määrittelemästä taidettaan tai taiteellisen työskentelyn taustafilosofioitaan.

- En ole mikään filosofi, vaan hyvin pinnallinen ihminen, hän naurahtaa.

Oman pinnallisuuden korostaminen ei tarkoita Osipowille sitä, että hän suhtautuisi elämään umpisilmäisesti tai korostaisi taideteoksen merkityksettömyyttä. Hän haluaa painottaa taiteen tekemisen intuitiivisuutta ja välttää valmiiden teosten analysointia. Näin maalaukset säilyttävät omat salaisuutensa, joita kuvan katsojat löytävät niistä parhaimmillaan yhä uudelleen.

Osipowin mukaan taideteos operoi käsitteellisen maailman ulkopuolella, sanojen ulottumattomissa. Teos, jonka voi kokonaan selittää, tulee tyhjäksi. Siksi hän ei enää ruodi maalauksiaan, vaikka joskus nuorempana siihenkin on ollut tarve.

- Työskentelyni meni jossain vaiheessa niin kaoottiseksi, että tekemisiä piti ruveta perustelemaan, hän kertoo.

Osipowin maalaukset ovat vaikuttavia. Vahvat värit ja harkitut muodot toistuvat hänen töissään läpi vuosikymmenten. Rovaniemellä taiteilija on ollut tuottelias. Vierailijan työhuoneessa on syntynyt useita erikokoisia maalauksia. Ne esittävät erästä Pariisiin liepeillä sijaitsevaa taloa tai ovat lähikuvia sen luonnonkiviseinästä. Viime syksynä Osipow työskenteli Ranskassa puoli vuotta; nyt hän maalaa kuvia tuosta miljööstä.

Ensi näkemällä työt vaikuttavat poikkeavan suuresti taiteilijan aiemmasta, pääosin abstraktista tuotannosta. Maalausten tarkempi katsominen kuitenkin paljastaa niiden takaa Osipowin kiehtovan tyylin. Suurissa, vielä keskeneräisissä talokuvissa toistuvat nelikulmiot ja teosten pinta ikään kuin leikkitelee vuoroin perspektiivillä, vuoroin sen puuttumisella.

- Maalaan muutaman tunnin jaksoissa ja mieluiten päivänvalossa. Rovaniemellä olen tosin joutunut pakotamaan itseni tekemään töitä lampunvalossakin.

Sattumapeli työskentelymetodinä

Paul Osipowilla on takanaan pitkä taiteilijaura. Hän on ►

Paul Osipow: Musta makkara 2002, 100x120.

Vieraileva taiteilija

Paul Osipow on järjestyksessään 18. Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnassa työskentelevä vierailuva taiteilija. Vuosittain tiedekunnan tiloissa työskentelee taiteiden tiedekunnan ja Jenny ja Antti Wihurin säätiön tukemana kaksi taiteilijaa, jotka saavat kolmen kuukauden mittaisen työskentelyn ajaksi työtilat tiedekunnasta ja majoituksen yliopiston vierashuoneesta.

Wihurin säätiö mahdollistaa taiteilijan työskentelyn myöntämällä tälle rahoituksen. Vierailuva taiteilija työskentelee itsenäisesti vierailunsa ajan. Työskentelyyn katsotaan kuuluvaksi luentomainen esittäytyminen, muu osallistuminen tiedekunnan toimintaan on vapaaehtoista. Vierailuvalla taiteilijalla on mahdollisuus niin halutessaan järjestää näyttely Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan gallerioissa

Paul Osipow

Paul Osipow (s. 1939) asuu ja työskentelee Helsingissä. Hän on opiskellut Suomen taideakatemia koulussa vuosina 1958 – 62, Vapaassa taidekoulussa vuoden 1960 ja Teksasin yliopistossa Yhdysvalloissa lukuvuoden 1975—75.

Osipowin teoksia on ollut esillä kymmenissä yksityis- ja yhteisnäyttelyissä niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Osipowin maalauksia oli esillä viimeksi Amos Anderssonin taide-museossa, Suomen Rooman-instituutin Villa Lanten 50-vuotisjuhlanäyttelyssä. Hänen teoksiaan on muun muassa Nykytaiteen museo, Sara Hildénin taidemuseon ja Suomen valtion kokoelmassa sekä useissa ulkomaisissa taidekokoelmissa.

Paul Osipow sai alle 35-vuotiaalle nuorelle kuvataiteilijalle myönnetyn dukaattipalkinnon Suomen taideyhdistyksen nuorten näyttelystä vuonna 1966. Hänelle on myönnetty kahdesti myös Valtion taidepalkinto.

Osipow on Teksasin kunniakansalainen ja hänellä on Ruotsissa myönnetty Prinssi Eugenin mitali. Pro Finlandia -mitalin Paul Osipow sai vuonna 1990.

kuulunut kotimaisen modernin taiteen eturintamaan jo neljäkymmentä vuotta. Suomen taideakatemiassa Osipowin opettajana toimi *Sam Vanni*, suomalaisen abstraktin taiteen huomattava edustaja. Vannin keskeinen oppi Osipowin mukaan oli se, että taiteilijan tulee olla tietoinen tekemisistään.

1960-luvulla Paul Osipow yhdistettiin amerikkalaisvaikutteeseen pop-taiteeseen, mutta järjestelmällisestä erilaisten muotojen ja väripintojen varioinnista tuli myöhemmin taiteilijan tavaramerkki, joka edelleenkin näkyy Osipowin töissä. Sattuman taiteilija löysi 1970-luvulla. Se tarjosi hänelle keinoja kuvan pystysuora – vaakasuora rakenteen rikkomiseen. Hän alkoi hyödyntää sattumaa kurinalaisesti muun muassa varioimalla loputtomiin erilaisia geometrisia kuvioita, väsyttämällä itseään fyysisesti ennen työhön ryhtymistä ja yhdistämällä sattumanvaraisesti erilaisia muotoja eri väreihin.

- Sattumapeli meni lopulta ihan mahdottomaksi, Osipow hymähtää.

- Minusta tuli sattuman nöyrä palvelija, joka suoritti vain sen, minkä sattuma minulle ilmoitti. Silti syntyneitä teoksia pidettiin minun töinä. Lopulta aloin kapi-noimaan sattumaakin vastaan.

Osipowin vanhat, jo valmiit työt tarjosivat ulospääsyn sattuman kehästä. Hän alkoi maalata vanhojen teostensa yksityiskohtia. Siitäkin hän pian kehitti sattumanvaraisuutta hyödyntävän työskentelymetodin, jossa hän

intuitiivisesti maalasi maalausten yksityiskohtien abstrakteja muotoja.

Vaikka Paul Osipowin työskentelytapa onkin johdonmukaisen sattumanvaraista, hän sanoo olevansa kaikkea muuta kuin systemaattinen taiteilija.

- Olen hyvin ei-päämäärätietoinen ja ylpeä siitä. Odotan impulsseja ja sitten heittäydyn niihin.

Haaveena ikiliikkuja

Paul Osipowin töiden voima löytyy yhtä aikaa johdonmukaisesta ja sattumanvaraisesta työskentelytavasta, joka synnyttää kiinnostavia muotojen ja värien yhdistelmiä. Systemaattisesta sattumanvaraisuudesta olisikin helppo kehittää taiteellinen työskentelymetodi, jopa kuvan tekemisen taustateoria. Taiteilija itse suhtautuu epäilevästi teorioihin ja kaikkeen, mitä hän tekee, omiin kuviin-sakin.

- Jossain vaiheessa kauneinkin teoria luhistuu siihen, että jostain nurkasta todellisuus vuotaa sisään, hän toteaa proosallisesti.

Onnistunut taideteos on Osipowin mukaan lähes ikuisen.

- Taiteilija, joka tekee hyvän teoksen, on onnistunut luomaan ikiliikkujan. Se saa jatkuvasti aikaan uusia muotoja, eikä se lakkaa toimimasta, vaikka ihminen, joka sitä katsoo, kuolisi pois. Seuraavat sukupolvet jatkavat teoksen kokemista vielä hänen jälkeensäkin. ●